

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 kwietnia 2019 r.,
w sprawie **T. K.**

podejrzanego o czyn z art. 207 § 1 k.k.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę podejrzanego
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.

z dnia 11 stycznia 2018 r., sygn. akt II Kz [...],

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w R.

z dnia 26 października 2017 r., sygn. akt X K [...],

kwestii dopuszczalności kasacji

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. pozostawić kasację bez rozpoznania,**
- 2. nie uwzględnić wniosku adwokata M. Z., obrońcy z urzędu,**
- o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej,**
- 3. zwolnić podejrzanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R., postanowieniem z dnia 11 stycznia 2018 r., II Kz [...], utrzymał w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w R. z dnia 26 października 2017 r., X K [...], o umorzeniu, na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k., postępowania przeciwko T. K. podejrzanemu o popełnienie czynu zabronionego z art. 207 § 1 k.k. i orzeczeniu wobec niego umieszczenia w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym.

Kasację od tego postanowienia wywiódł obrońca podejrzanego. Podnosząc w niej zarzuty obrazy prawa materialnego wniósł o uchylenie orzeczeń sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Kasacja obrońcy podejrzanego została złożona po terminie, co powinno skutkować wydaniem przez prezesa sądu odwoławczego zarządzenia odmawiającego przyjęcia kasacji. Wobec tego, że zarządzenie takie nie zostało wydane, Sąd Najwyższy, na podstawie powołanych na wstępie przepisów, pozostawił kasację bez rozpoznania.

Zgodnie z przepisem art. 524 § 1 k.p.k. termin do wniesienia kasacji dla stron wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem należy zgłosić w sądzie, który wydał orzeczenie, w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia orzeczenia, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie orzeczenia, od daty jego doręczenia. Z treści tego przepisu wynika zatem, że warunkiem skutecznego wniesienia kasacji jest wcześniejsze złożenie wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, chyba że w myśl – stosowanego odpowiednio przepisu art. 445 § 2 k.p.k. – przed upływem terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia strona wniesie kasację.

Przepis art. 524 § 1 k.p.k. nie zwalnia strony zainteresowanej wniesieniem kasacji od złożenia wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem również wtedy, gdy uzasadnienie jest sporządzane z urzędu. Stwierdzić zatem trzeba, że warunkiem zachowania przez stronę terminu do wniesienia kasacji od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego określonego w art. 93a Kodeksu karnego jest złożenie w terminie przewidzianym w art. 524 § 1 k.p.k. wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem.

Warunek ten w rozpoznawanej sprawie nie został spełniony. Z protokołu posiedzenia Sądu odwoławczego w dniu 11 stycznia 2018 r. (k. 226 – 227) wynika,

że biorący nim udział podejrzany i jego obrońca, byli obecni przy ogłoszeniu postanowienia. Zwalniało to Sąd z obowiązku doręczenia stronom wydanego orzeczenia i otwierało podejrzanemu określony w art. 524 § 1 k.p.k. termin zawity do zgłoszenia wniosku o doręczenie wydanego jego sprawie orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Termin ten upłynął bezskutecznie. Pierwszą odnotowaną w aktach sprawy czynnością przedsięwziętą przez podejrzanego było złożenie dopiero w dniu 29 stycznia 2018 r. wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu do sporządzenia i wniesienia kasacji (k.300).

Sąd Najwyższy nie traci z pola widzenia tego, że w protokole posiedzenia Sądu odwoławczego z dnia 11 stycznia 2018 r. nie odnotowano pouczenia stron o możliwości wniesienia kasacji i związanych z tym terminami, co więcej zamieszczono w nim lakoniczne stwierdzenie o pouczeniu, że wydane orzeczenie nie podlega zaskarżeniu. Okoliczność ta może mieć oczywiście znaczenie dla oceny zasadności ewentualnego wniosku o przywrócenie terminu, ale sama przez się nie powoduje, że spóźniona czynność stanie się czynnością dokonaną w terminie zawitym. W myśl jednoznacznego w swej wymowie przepisu art. 122 § 1 k.p.k. czynność procesowa dokonana po upływie terminu zawitego jest bezskuteczna.

Mając powyższe na uwadze brak było też podstaw do uwzględnienia wniosku obrońcy z urzędu o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wykonanie czynności polegającej na wniesieniu środka zaskarżenia, który na podstawie obowiązujących przepisów nie podlega rozpoznaniu, nie może być traktowane, jako udzielanie pomocy prawnej z urzędu, za którą przysługuje wynagrodzenie od Skarbu Państwa (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 września 2017 r., III KK 384/17, OSNKW 2018, z.1 poz. 6; z dnia 16 listopada 2015 r., II KK 310/15, LEX nr 1844083 i z dnia 27 sierpnia 2008 r., IV KK 271/08, LEX nr 567076). Nie negując nieobciążającej obrońcę wadliwości postępowania Sądu odwoławczego, stwierdzić trzeba, że sytuacja taka zachodzi w niniejszej sprawie. Celem wprowadzonego przez ustawodawcę obowiązku sporządzenia i podpisania kasacji przez podmiot fachowy oraz daniem obrońcy z urzędu, wyznaczonemu do sporządzenia kasacji, możliwości poinformowania sądu, że nie stwierdził

podstaw do wniesienia kasacji jest zapobieżenie wnoszeniu skarg kasacyjnych, które nie spełniają warunków ustawowych. Wchodzące w zakres obowiązków obrońcy z urzędu wyznaczonego w postępowaniu kasacyjnym zbadanie sprawy pod kątem podstaw do wniesienia kasacji oznacza zatem konieczność ustalenia w pierwszej kolejności warunków formalnych do wywiedzenia tego środka zaskarżenia. W realiach niniejszej sprawy wymagało to sporządzenia opinii o braku podstaw do wniesienia kasacji bądź wniesienia jej wraz z wnioskiem o przywrócenie podejrzanemu niedotrzymanego terminu.

Nic nie stoi na przeszkodzie, aby wyznaczony podejrzanemu obrońca z urzędu z takim wnioskiem w jego imieniu wystąpił, aktualizując tym samym zawarty w kasacji wniosek o przyznanie wynagrodzenia.